

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/40/2023
Identifikačné číslo spisu:	4217010885
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4217010885.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Dušana Szabóa a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci obvinenej Ing. A. N., pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 23. septembra 2025 v Bratislave, o dovolaní obvinenej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. júla 2021 sp. zn. 4 To 95/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej Ing. A. N. o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 22. septembra 2020, sp. zn. 2 T 108/2017 uznal obvinenú Ing. A. N. (ďalej tiež „obvinená“ alebo „dovolateľka“) vinnou z obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

„v období od mesiaca október 2012 do mesiaca júl 2014 ako osoba oprávnená vystupovať v mene spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., IČO: 46 027 866, so sídlom Komárno, Jazerná 14 na základe predchádzajúcej dohody so spoločnosťou AGRIS-TRADE, s.r.o., IČO: 44 450 621, so sídlom Bratislava, Bulharská 70 o predaji a nákupe komodít v mene spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. pre spoločnosť AGRIS-TRADE, s.r.o. za vopred dohodnuté a vyplatené zálohové platby zabezpečovala nákup jednotlivých komodít v rôznych objemoch a množstvách od tretích osôb, pričom H. M., ako konateľka spol. AGRIS-TRADE, s.r.o. Bratislava pred každým takýmto nákupom tovaru jej poskytla zo svojho podnikateľského účtu spoločnosti AGRIS-TRADE, s.r.o., č.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v M. F., a. s. na podnikateľský účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedený v M. F., a. s. jednotlivé preddavkové platby na konkrétny nákup určitej komodity nasledovne:

- v mesiaci október 2012 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 1.596.450,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 1.123.851,- Eur,

- v mesiaci november 2012 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica, kukurica) vo výške 2.249.950,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica, kukurica) v hodnote 2.316.782,- Eur,

- v mesiaci december 2012 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 764.587,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 1.011.273,- Eur, teda v roku 2012 H. M. uskutočnila Ing. A. N. preddavkové platby na konkrétne komodity v celkovej výške 4.610.987,- Eur, ktorá jej za to mala dodala tovar v celkovej výške 4.451.906,- Eur, pričom celková výška hodnoty nedodaného tovaru za predmetné obdobie je 159.081,- Eur,

- v mesiaci január 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (slnečnica, repka) vo výške 1.067.101,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (slnečnica, repka) v hodnote 831.333,10 Eur,

- v mesiaci február 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (slnečnica, repka) vo výške 1.391.574,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (slnečnica, repka) v hodnote 1.400.972,- Eur,

- v mesiaci marec 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (slnečnica, repka) vo výške 632.055,60,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (slnečnica, repka) v hodnote 582.700,80 Eur,

- v mesiaci apríl 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (slnečnica, repka) vo výške 3.219.026,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (slnečnica, repka) v hodnote 2.922.921,- Eur,

- v mesiaci máj 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (slnečnica, repka, kukurica) vo výške 1.317.600,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (slnečnica, repka, kukurica) v hodnote 1.448.638,- Eur,

- v mesiaci jún 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 714.490,20 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 855.685,50 Eur,

- v mesiaci júl 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 150.063,40 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 36.226,56 Eur,

- v mesiaci august 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, kukurica) vo výške 411.216,80 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, kukurica) v hodnote 447.868,10 Eur,

- v mesiaci september 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 590.065,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 623.792,- Eur,

- v mesiaci október 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica, kukurica) vo výške 918.804,40 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica, kukurica) v hodnote 850.561,90 Eur,

- v mesiaci november 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 518.647,50 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 613.976,20 Eur,

- v mesiaci december 2013 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 633.700,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 660.880,60 Eur, teda v roku 2013 H. M. uskutočnila preddavkové platby Ing. A. N. na konkrétne komodity v celkovej výške 11.573.344,- Eur, ktorá jej za to dodala tovar v celkovej výške 11.275.557,- Eur, pričom celková výška hodnoty nedodaného tovaru za predmetné obdobie je 297.787,- Eur,

- v mesiaci január 2014 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 257.673,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 212.295,10 Eur,

- v mesiaci február 2014 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 36.500,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 27.140,80 Eur,

- v mesiaci marec 2014 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 388.254,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 305.494,90 Eur,

- v mesiaci apríl 2014 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka, slnečnica) vo výške 91.505,46 Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka, slnečnica) v hodnote 72.184,01 Eur,

- v mesiaci júl 2014 preddavkovú platbu na konkrétne komodity (repka) vo výške 18.757,- Eur, pričom Ing. A. N. dodala komodity (repka) v hodnote 30.511,75 Eur, teda v roku 2014 H. M. uskutočnila preddavkové platby Ing. A. N. na konkrétne komodity v celkovej výške 792.689,50 Eur, ktorá jej za to dodala tovar v celkovej výške 647.626,60 Eur, pričom celková výška hodnoty nedodaného tovaru za predmetné obdobie je 145.062,90 Eur,

pričom Ing. A. N. potom, čo uvedené platby boli vybraté v rôznych pobočkách bánk v meste Komárno, ako aj v iných mestách na Slovensku použila iba časť týchto platieb na vopred dohodnutý účel a časť použila pre vlastnú potrebu, čím svojím konaním spôsobila spol. AGRIS-TRADE, s.r.o. Bratislava, Bulharská 70 škodu v celkovej výške 601.930,90 Eur."

2. Za to súd prvého stupňa uložil obvinenej podľa § 213 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov, na výkon ktorého ju podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Okresný súd ďalej obvinenej podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 2 (dva) roky s tým, že počas plynutia doby ochranného dohľadu jej uložil povinnosti podľa § 77 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 Trestného zákona. Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenej aj povinnosť nahradiť poškodenej - obchodnej spoločnosti AGRIS - TRADE, s.r.o., IČO: 44 450 621 so sídlom v Bratislave, Bulharská 70, škodu vo výške 601.930,90 Eur.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 29. júla 2021, sp. zn. 4 To 95/2020 v spojení s opravným uznesením z 19. októbra 2021, sp. zn. 4 To 95/2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvinenej ako nedôvodné zamietol.

4. Obvinená prostredníctvom obhajcu JUDr. Vendelína Benkóczkiho podala proti napadnutému uzneseniu dovolanie vo svoj prospech z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

5. V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinená po zrekapitulovaní rozsudkov súdov nižšieho stupňa s poukazom na čl. 17 ods. 2, prvej vety, Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 1, § 8, § 130 ods. 1 (v znení účinnom v čase spáchania skutku), § 213 Trestného zákona, § 2 ods. 1 Trestného poriadku namietajúc nesprávne právne posúdenie zisteného skutku uviedla, že hoci bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, v skutočnosti neboli naplnené všetky zákonné znaky skutkovej podstaty žiadneho trestného činu, vrátane trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona. Podľa názoru obvinenej určitý skutok je trestným činom sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona iba vtedy, ak napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu, vrátane objektu, objektívnej stránky a subjektívnej stránky tak, ako to vyplýva z Trestného zákona účinného v čase jeho spáchania. Obvinená ďalej doplnila, že v intenciách ustanovenia § 213 ods. 1 Trestného zákona možno „vecou“ vždy rozumieť len takú vec, ktorá bola v čase spáchania skutku presne špecifikovaná v ustanovení § 130 ods. 1 Trestného zákona, pritom vecou na účely Trestného zákona podľa § 130 ods. 1 Trestného zákona (v čase spáchania skutku) sa rozumeli: a) hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvier, ak z jednotlivých ustanovení Trestného zákona nevyplyva nič iné, b) ovládateľná prírodná sila alebo energia, alebo c) cenný papier bez ohľadu na jeho podobu, preto peniaze pripísané bezhotovostným prevodom na bankový účet jej spoločnosti (v čase spáchania skutku) predstavovali len tzv. nematerializované peniaze, ktoré nebolo možné považovať za vec v trestnoprávnom zmysle slova, ale len inú nemajetkovú hodnotu (pohľadávku).

6. V nadväznosti na uvedené dovolateľka uviedla, že ak by aj dotknuté peniaze, ktoré boli bezhotovostne prevedené z bankového účtu AGRIS - TRADE, s.r.o. na bankový účet jej spoločnosti, hypoteticky predstavovali z trestnoprávneho hľadiska vec podľa § 130 ods. 1 Trestného zákona, tak podľa názoru obvinenej, vychádzajúc z ustanovenia § 130 ods. 3 Trestného zákona, v zmysle ktorého, zverenou vecou sa rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť, v posudzovanej trestnej veci nebolo preukázané, že by odňala akúkoľvek vec z dispozície vlastníka alebo akejkoľvek inej osoby, ktorá ju má oprávnenie, a to bez súhlasu tejto osoby a zároveň s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou vecou. K predmetnému v konkrétnej obvinenej uviedla, že všetky bezhotovostné prevody peňazí z bankového účtu AGRIS - TRADE, s.r.o. realizovala samotná spoločnosť AGRIS - TRADE, s.r.o., (peniaze sa na účet jej spoločnosti dostali so súhlasom AGRIS - TRADE, s.r.o.), a teda ich z dispozície oprávnenej osoby ani pojmovo nemohla odňať bez súhlasu oprávnenej osoby. Výbery hotovosti z bankového účtu určite právnickej osoby fyzickou osobou, ktorá je oprávneným disponentom k tomuto bankovému účtu, podľa názoru dovolateľky, nemožno považovať za odňatie veci z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnenie, bez súhlasu.

7. Obhajca súdu prvého stupňa 28. septembra 2022 oznámil ukončenie právneho zastúpenia obvinenej v dovolacom konaní, preto jej bol z dôvodu, že nemala dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, opatrením okresného súdu z 8. novembra 2022 v dovolacom konaní ustanovený obhajca JUDr. Zoltán Dékaň.

8. Obvinená prostredníctvom obhajcu JUDr. Zoltána Dékaňa doplnila svoje dovolanie, rozširiac ho aj o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e) a písm. j) Trestného poriadku.

9. Existenciu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinená vyvodila zo skutočnosti, že hoci v jej trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, po určitú časť trestného konania nemala obhajcu, a to konkrétne od 8. februára 2017 - t. j. od momentu, keď jej uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Nitre z 8. februára 2017 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona až do 7. marca 2017, keď si obvinená zvolila obhajkyňu JUDr. Jitku Hasíkovú, v dôsledku čoho došlo k odňatiu, resp. znemožneniu riadneho uplatnenia jej konkrétnych procesných práv. Dovolateľka ďalej uviedla, že proti uzneseniu o vznesení obvinenia zákon umožňuje obvinenej osobe podať sťažnosť v lehote troch pracovných dní od jeho oznámenia, a to s náležitým a právne fundovaným zdôvodnením tak, aby o sťažnosti krajský prokurátor rozhodol spôsobom prospešným a výhodným pre obvineného. Vyšetrovateľ Policajného zboru vedel, že ak obvinená podá sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia prostredníctvom obhajcu, má väčšiu šancu na úspešné rozhodnutie hneď na začiatku trestného stíhania. Obvinená voči predmetnému uzneseniu o vznesení obvinenia podala 22. februára 2017 sťažnosť, avšak bez participácie obhajcu. Následne o podanej sťažnosti krajský prokurátor rozhodol tak, že sťažnosť obvinenej ako nedôvodnú zamietol. Podľa názoru dovolateľky, opomenutie tejto povinnosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia jej bez zbytočného odkladu ustanoviť obhajcu z dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, znamenalo zásadné porušenie jej práva na obhajobu, keďže ako uviedla, počas dotknutého jedného mesiaca sa rozhodovalo o tom, či bude trestné stíhanie pokračovať alebo nie.

10. Za podstatnú vadu konania považovala obvinená aj skutočnosť, že vo veci konal vyšetrovateľ Policajného zboru a tiež sudca, ktorí mali byť, podľa názoru dovolateľky, vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku obvinená vzhľadom na „zaujatosť“ prístupu vyšetrovateľa Policajného zboru spočívala v tom, že jej po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia nebol bez zbytočného odkladu ustanovený obhajca, čím jej bolo znemožnené dosiahnuť, aby sa za aktívnej pomoci obhajcu vyvíjalo trestné stíhanie pre ňu priaznivým smerom. Existenciu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku obvinená vyvodila aj z okolnosti, že v konaní pred prvostupňovým súdom navrhla, aby v rámci dokazovania bol vypracovaný znalecký posudok o jej zdravotnom stave. Súd však nevyčkal na závery znaleckého posudku, ktoré mohli mať vplyv na posúdenie okolností prejedávanej veci, ako aj na samotné rozhodnutie súdu vo veci samej, ukončil dokazovanie a vyhlásil odsudzujúci rozsudok.

11. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku obvinená v nadväznosti na svoju argumentáciu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietala, že jej bol rozsudkom súdu prvého stupňa uložený ochranný dohľad, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky, pretože skutok, zo spáchania ktorého bola uznaná vinnou, nie je možné právne kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a zároveň preto nie sú splnené ani podmienky pre jeho uloženie podľa § 76 Trestného zákona.

12. Obvinená preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a rozsudkom súdu prvého stupňa bol porušený zákon v ustanoveniach § 213 ods. 1, ods. 2, ods. 4 a § 76 ods. 1 Trestného zákona a v ustanoveniach § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 10 a § 37 ods.

1 písm. c) Trestného poriadku v jej neprospech, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušené rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

13. K dovolaniu obvinenej sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“), ktorý vyslovil názor, že v prejednávanej veci nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vo vzťahu k námietkam obvinenej považoval prokurátor za potrebné uviesť, že skutočnosti namietané obvinenou označené ako dovolací dôvod, už boli predmetom preskúmania odvolacím súdom (ako aj súdom prvého stupňa). Stotožňujúc sa s vyslovenými právnymi úvahami a závermi odvolacieho súdu v napadnutom uznesení prokurátor uviedol, že skutok, zo spáchania ktorého bola obvinená uznaná vinnou, napĺňa všetky znaky obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Prokurátor preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvinenou ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinená využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

15. V prvom rade najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania (R 57/2007-II.). Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania sú obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

16. Inak povedané jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

17. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmvava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmvané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom [vždy však platí, ako to už bolo vyššie uvedené, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania preskúmvava len tie najzásadnejšie chyby právneho charakteru, vymedzené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, teda nie všetky chyby], ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj

obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

18. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

19. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

20. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku) a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia, preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

21. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä

v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

22. Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

23. Zmyslom dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je zabezpečiť neustrannosť a nezaújatosť trestného konania ako celku, ako aj jednotlivých úkonov vykonávaných v rámci trestného konania. Ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca (vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený) mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (primerane nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 129/2010, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 584/2023).

24. Podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

25. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku z povahy veci prichádza do úvahy len pri rozhodnutí, ktorým bolo uložené niektoré alebo viaceré z ochranných opatrení upravených v príslušných ustanoveniach Trestného zákona. Prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu možno účinne namietat', že pri skutkovom stave, ku ktorému dospeli súdy nižšieho stupňa, neboli splnené zákonné - hmotnoprávne podmienky pre uloženie dotknutého ochranného opatrenia.

26. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

27. V nadväznosti na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

28. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Trestného zákona) a pod., i ukládanie trestu podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu), nie otázkou použitia iných hmotnoprávnych ustanovení, ktorá však spadá pod ten istý dovolací dôvod, teda pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ďalej je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný

konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

29. Konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku stanovuje, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom po užití iného hmotnoprávného ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom po súdení skutku alebo iných skutočnostiach podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (R 57/2007-II.).

30. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Ani extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (R 14/2015-III).

31. Vo vzťahu ku konkrétnym námietkam obvinenej subsumovaným pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Trestného poriadku najvyšší súd pripomína, že ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku), nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (S 11/2016-II). Povedané inými slovami, ak v dovolaní uplatňovaná okolnosť nepochybne bola, resp. musela byť obvinenej v priebehu prvostupňového alebo odvolacieho súdneho konania známa a v týchto štádiách trestného konania ju neuplatnila, t. j. neuplatnila ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnila ju až v podanom dovolaní, v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemôže byť táto okolnosť použitá ako podklad pre splnenie dovolacieho dôvodu. Rovnako neprichádza do úvahy ani „obídenie“ tejto podmienky, stanovenej pre dovolateľa, s odkazom na to, že v súlade s § 317 ods. 1, veta druhá, Trestného poriadku mal na prvýkrát až v podanom dovolaní vytýkanú chybu „ex offio“ prihliadnuť už samotný odvolací súd (R 52/2021).

32. V prejednávanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že námietky uvádzané obvinenou v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 písm. c) Trestného poriadku spočívajúce v porušení jej obhajobných práv v prípravnom konaní a rovnako výhrady uvádzané v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 písm. e) Trestného poriadku, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu vyšetrovateľa Policajného zboru, obvinená uplatnila až v podanom dovolaní, hoci tieto skutočnosti jej boli známe už v pôvodnom

konaní a napriek tomu ich nenamietala najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

33. Keďže dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e) Trestného poriadku označené obvinenou neboli namietané najneskôr v odvolaní, vzhľadom na nesplnenie podmienky plynúcej z ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, nemožno predmetné námietky v posudzovanej veci úspešne použiť.

34. Nad rámec uvedeného, len pre úplnosť, najvyšší súd dodáva, že aj v prípade splnenia podmienky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku by dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Trestného poriadku (pozn. vo vzťahu k postupu vyšetrovateľa) naplnené neboli.

35. Zo spisového materiálu vyplýva, že obvinenej bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre z 8. februára 2017, sp. zn. ČVS: KRP - 24/1-VYS-NR-2016 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“), ktoré jej bolo doručené spolu s oznámením o povinnej obhajobe podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a výzvou na zvolenie si obhajcu, ako aj poučením o možnosti požiadať o jeho ustanovenie 16. februára 2017.

36. Obvinená podala proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, ktorú vyšetrovateľ 28. februára 2017 predložil na rozhodnutie prokurátorky Krajskej prokuratúry Nitra, pričom táto ju vyšetrovateľovi vrátila 2. marca 2017, ako predčasne predloženú, z dôvodu, že uznesenie o vznesení obvinenia nebolo doručené obhajcovi obvinenej. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo zvolenej obhajkyňi JUDr. Jitke Hasíkovej (pozn. obvinená splnomocnila obhajkyňu svojou obhajobou 7. marca 2017) doručené 23. marca 2017 a vyšetrovateľ sťažnosť obvinenej opätovne predložil prokurátorky na rozhodnutie o nej 3. apríla 2017 s tým, že zvolená obhajkyňa sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia nepodala, resp. sťažnosť podanú obvinenou nedoplnila.

37. Pokiaľ mal teda dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku spočívať v tom, že sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia nevypracovala obhajkyňa obvinenej, ale len obvinená sama, potom takáto argumentácia neobstojí, pretože o sťažnosti obvinenej proti uzneseniu o vznesení obvinenia sa rozhodovalo až po tom, ako si obvinená zvolila obhajkyňu a zároveň až po tom, ako zvolená obhajkyňa mala možnosť podať kvalifikovanú sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, resp. sťažnostnú argumentáciu obvinenej kvalifikovane doplniť, čo však neurobila (túto možnosť nevyužila, hoci tak urobiť mohla). Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku by preto ani pri splnení podmienky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku celkom zjavne nebol naplnený.

38. Zároveň, podľa názoru najvyššieho súdu, dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku celkom zjavne nezakladá ani postup vyšetrovateľa popísaný v bode 36 tohto uznesenia.

39. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku Z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

40. Len zo samotnej skutočnosti, že vyšetrovateľ predložil sťažnosť obvinenej proti uzneseniu o vznesení obvinenia prokurátorky predčasne nie je možné vyvodiť, že by mal k trestnej veci obvinenej, resp. priamo k osobe obvinenej vzťah, ktorý vyvoláva pochybnosti o jeho nezáujatosti. Obvinená v tomto smere neposkytla žiadnu ďalšiu, bližšiu argumentáciu, pritom pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nie je možné zaradiť také námietky, ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter (primerane R 11/2009-II).

41. Ani námietku zaujatosti sudcu súdu prvého stupňa založenú na skutočnosti, že súd prvého stupňa nevyhovel návrhu obvinenej na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom ohľadne jej zdravotného stavu, nepovažoval najvyšší súd za dôvodnú.

42. Obvinená podaním doručeným súdu prvého stupňa 10. marca 2020 navrhla, aby okresný súd rozhodol o prerušení jej trestného stíhania z dôvodu, že ju pre ťažkú chorobu nie je možné postaviť pred súd, pričom poukázala na to, že v iných trestných konaniach (pozn. vedených proti nej na Súdnej stolici Győr a Okresnom súde Dunajská streda) boli do konania pribratí znalci za účelom posúdenia jej zdravotného stavu, preto v tejto súvislosti navrhla, aby aj v jej trestnej veci prejednávanej na súde prvého stupňa bol do konania pribratý znalec za účelom posúdenia jej zdravotného stavu.

43. Aj keď súdy nižšieho stupňa na tento jej návrh nereagovali, zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 22. septembra 2020 plynie, že obhajca obvinenej pred vyhlásením dokazovania za skončené na otázku súdu, či má ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania odpovedal záporne, uvádzajúc, že nemá ďalšie návrhy. Takýto prejav obhajcu obvinenej pred vyhlásením dokazovania za skončené je potrebné hodnotiť ako späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania, vzhľadom na to, že vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania, je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 116/2014).

44. Námietka obvinenej spočívajúca v postupe súdu prvého stupňa, ktorý nevyhovel jej návrhu na doplnenie dokazovania pribratím znalca, za účelom posúdenia jej zdravotného stavu preto zjavne nezakladá ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku označený obvinenou, ale ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

45. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona (poznámka - v znení účinnom do 6. augusta 2024) ochranný dohľad uloží súd páchatelovi, ktorého odsudzuje za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody.

46. Z uvedeného ustanovenia vyplýva povinnosť súdu obligatórne uložiť ochranný dohľad páchatelovi trestného činu v prípade splnenia dvoch podmienok - ak ide o páchatela, ktorého odsudzuje za obzvlášť závažný zločin, teda zločin s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 10 rokov (§ 11 ods. 3 Trestného zákona) a ukladá mu nepodmienečný trest odňatia slobody s tým, že obe podmienky musia byť splnené kumulatívne.

47. Vzhľadom na to, že v danej trestnej veci bola obvinená uznaná vinnou zo spáchania obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona [za spáchanie ktorého Trestný zákon v osobitnej časti umožňuje uložiť trest odňatia slobody vo výmere od 10 do 15 rokov (poznámka - v znení účinnom do 6. augusta 2024)], za ktorý jej bol uložený trest odňatia slobody spojený s jeho výkonom (§ 76 ods. 1 Trestného zákona) je zrejmé, že boli splnené zákonné - hmotnoprávne podmienky pre uloženie dotknutého ochranného opatrenia.

48. Najvyšší súd preto dospel k názoru, že v danom prípade bol postup súdu prvého stupňa konformný so zákonnou úpravou, teda ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku v predmetnej veci zjavne naplnený nebol.

49. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku videla obvinená najmä v tom, že skutok uvedený v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa bol konajúcimi súdmi nesprávne právne kvalifikovaný ako trestný čin sprenevery, keďže nie je trestným činom, vzhľadom na znenie ustanovenia § 130 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku.

50. Podľa § 130 ods. 1 Trestného zákona (poznámka - v znení účinnom od 1. januára 2016) sa vecou na účely Trestného zákona rozumejú

- a) hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvierá, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplyva nič iné,
- b) ovládateľná prírodná sila alebo energia,
- c) cenný papier bez ohľadu na jeho podobu,
- d) peňažné prostriedky na účte,
- e) príjem z trestnej činnosti, ako aj zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov,
- f) listina, ktorá je podkladom uplatnenia si právneho nároku, alebo
- g) majetkové právo alebo iná peniazmi ocenená hodnota.

51. Obvinená bola uznaná vinou zo skutku spáchaného „v období od mesiaca október 2012 do mesiaca júl 2014“. V čase spáchania skutku znenie ustanovenia § 130 ods. 1 Trestného zákona, definujúce vec na účely Trestného zákona, neobsahovalo písmená d) až g), teda je nutné obvinenej prisvedčiť, že v ustanovení § 130 ods. 1 Trestného zákona neboli *expressis verbis* uvedené peňažné prostriedky na účte. Až novelou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., a to zákonom č. 397/2015 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2016 bolo ustanovenie §-u 130 ods. 1 Trestného zákona novelizované tak, že definícia pojmu vec bola pod písm. d) doplnená aj o peňažné prostriedky na účte.

52. Z dôvodovej správy k zákonu č. 397/2015 Z. z. (ďalej len „dôvodová správa“) k novelizácii § 130 Trestného zákona plynie, že jej zmyslom (novelizácie) je zosúladienie jeho (§-u 130) znenia s požiadavkami MONEYVAL-u ich premietnutím do rozšírenia a precizovania definičného vymedzenia veci.

53. Z citovaného ustanovenia, ale aj časti dotknutej dôvodovej správy teda plynie, že za vec pre účely Trestného zákona do 1. januára 2016 nebolo možné považovať peňažné prostriedky na účte.

54. Podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona (pozn. v znení účinnom v čase spáchania skutku, ako aj v aktuálne účinnom znení) trestného činu sprenevery sa dopustí ten, kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú.

55. Zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že H. M., ako konateľka spol. AGRIS-TRADE, s.r.o. Bratislava pred každým nákupom tovaru poskytovala z podnikateľského účtu dotknutej spoločnosti AGRIS-TRADE, s.r.o., č.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v M. F., a.s. na podnikateľský účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedený v M. F., a. s. preddavkové platby. Finančné prostriedky patriace spoločnosti AGRIS-TRADE, s.r.o. teda boli bezhotovostne prevedené na bankový účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o.

56. Podľa § 5 písm. a) zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“) v znení účinnom do 31. júla 2014 sa za vklad na účely zákona o bankách považovalo zverenie peňažných prostriedkov banke, ktoré predstavujú záväzok banky voči vkladateľovi na ich výplatu.

57. Podľa § 778 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) Zmluva o vklade vzniká medzi fyzickou alebo právnickou osobou (ďalej len „vkladateľ“) a peňažným ústavom zložením vkladu v peňažnom ústave a jeho prijatím peňažným ústavom.

58. Podľa § 488 Občianskeho zákonníka Záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

59. Podľa § 708 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) Zmluvou o bežnom účte sa zaväzuje banka zriadiť od určitej doby na určitú menu bežný účet pre jeho majiteľa.

60. Podľa § 709 ods. 1 Obchodného zákonníka Banka je povinná prijímať na bežný účet v mene, na ktorú znie, peňažné vklady alebo platby uskutočnené v prospech majiteľa účtu a z peňažných prostriedkov na bežnom účte podľa písomného príkazu majiteľa účtu alebo pri splnení podmienok určených v zmluve vyplatiť mu požadovanú sumu alebo uskutočniť v jeho mene platby ním určeným osobám. Banka je povinná prijímať platby na bežný účet, vykonávať platby z bežného účtu a vykonávať zúčtovanie uskutočnených platieb v súlade so zmluvou o bežnom účte a v lehotách a za ďalších zákonom ustanovených podmienok pre poskytovanie platobných služieb.

61. Z citovaných ustanovení zákona o bankách, Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka vyplýva, že vzťah medzi osobou, ktorá má v peňažnom ústave (banke) zriadený účet a bankou je vzťahom záväzkovo-právnym, v ktorom má vkladateľ postavenie veriteľa a banka postavenie dlžníka, z čoho potom vyplýva, že peňažné prostriedky na účte v banke sú pohľadávkou vkladateľa voči banke.

62. Peňažné prostriedky, ktoré spoločnosť AGRIS-TRADE, s.r.o. bezhotovostne previedla na bankový účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. sa tak „transformovali“ do pohľadávky spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. voči banke, ktorá predmetný účet viedla, t. j. voči banke M. F., a.s.

63. Obvinenej je treba prisvedčiť, že ustanovenie § 213 Trestného zákona v čase spáchania skutku neposkytovalo ochranu pohľadávkam, ale len veciam, preto spreneverením peňažných prostriedkov na účte nebolo možné trestný čin sprenevery spáchať.

64. Zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa však plynie, že po tom, ako spoločnosť AGRIS-TRADE, s.r.o. bezhotovostne previedla na bankový účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. peňažné prostriedky, boli peňažné prostriedky z účtu spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. vybraté, pričom obvinená použila iba časť týchto platieb na vopred dohodnutý účel a časť použila pre vlastnú potrebu. Obvinená a spoločnosť CALYPSO INVEST, s.r.o. sú dva rozdielne subjekty, z čoho potom vyplýva, že ani pohľadávka spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. voči banke M. F., a.s. nepatrila obvinenej s tým, že peňažné prostriedky po ich výbere z banky mala spoločnosť CALYPSO INVEST, s.r.o. použiť na nákup komodít pre spoločnosť AGRIS - TRADE, s.r.o., o čom obvinená vedela, keďže bola konateľkou spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., ktorá so spoločnosťou AGRIS-TRADE, s.r.o. predmetný obchod dojednala, pritom peňažné prostriedky po ich výbere z bankového účtu už vecou v čase spáchania stíhaného skutku boli, a teda ustanovenie § 213 Trestného zákona im ochranu poskytovalo.

65. Podľa § 130 ods. 3 Trestného zákona Zverenou vecou sa na účely tohto zákona rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

66. Podľa § 130 ods. 4 Trestného zákona Prisvojením veci sa na účely tohto zákona rozumie odňatie veci z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnené, bez súhlasu, s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou vecou.

67. Obvinená výberom peňažných prostriedkov z účtu spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. pohľadávku tejto spoločnosti voči banke „transformovala“ do finančnej hotovosti, ktorá vlastnícky obvinenej nepatrila, ale jej bola „len“ zverená (zaslaním na účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., ktorým ako konateľka disponovala), a ktorá (hotovosť) z pohľadu Trestného zákona, bola (sa stala) vecou na účely Trestného zákona. Obvinená tým, že časť takto vybranej hotovosti použila pre vlastnú potrebu, ju odňala z dispozície spoločnosti AGRIS - TRADE, s.r.o. a úmyselne s ňou naložila ako s vlastnou, t. j. časť vybranej hotovosti si prisvojila, hoci vedela, že je povinná ju použiť na dohodnutý účel, t. j. nákup komodít pre spoločnosť AGRIS - TRADE, s.r.o. Obvinená preto spáchala trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

68. Ani námietka obvinenej založená na tom, že peňažné prostriedky na účte v čase spáchania stíhaného

skutku neboli vecou na účely Trestného zákona preto dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku celkom zjavne nezakladá.

69. Vo vzťahu k námietke obvinenej týkajúcej sa nepreukázania subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu (pozn. nedostatku úmyselného zavinenia) je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchateľa k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (S 3/2011).

70. Zo znenia skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa okrem iného plyní, že „...na základe predchádzajúcej dohody so spoločnosťou AGRIS-TRADE, s.r.o., IČO: 44 450 621, so sídlom Bratislava, Bulharská 70 o predaji a nákupe komodít v mene spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. pre spoločnosť AGRIS-TRADE, s.r.o. za vopred dohodnuté a vyplatené zálohové platby zabezpečovala nákup jednotlivých komodít v rôznych objemoch a množstvách od tretích osôb, pričom H. M., ako konateľka spol. AGRIS-TRADE, s.r.o. Bratislava pred každým takýmto nákupom tovaru jej poskytla zo svojho podnikateľského účtu spoločnosti AGRIS-TRADE, s.r.o., č.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v M. F., a.s. na podnikateľský účet spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o., č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedený v M. F., a. s. jednotlivé preddavkové platby na konkrétny nákup určitej komodity..." a „...pričom Ing. A. N. potom, čo uvedené platby boli vybraté v rôznych pobočkách bánk v meste Komárno, ako aj v iných mestách na Slovensku použila iba časť týchto platieb na vopred dohodnutý účel a časť použila pre vlastnú potrebu...".

71. Z citovanej časti skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že v konaní obvinenej bola zahrnutá tak vedomostná zložka jej konania (t. j. obvinená vedela, že hotovosť, ktorú vybrala z účtu spoločnosti CALYPSO INVEST, s.r.o. jej nepatrí a zároveň je určená na nákup komodít pre spoločnosť AGRIS-TRADE, s.r.o.), ako aj vôľová zložka jej konania (t. j. obvinená chcela časť vybranej hotovosti použiť na iný účel a tak aj urobila, keď časť vybranej hotovosti použila pre vlastnú potrebu).

72. Ani dovolacia námietka nedostatku subjektívnej stránky trestného činu tak dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku celkom zjavne nezakladá.

73. Vzhľadom na to, že námietky obvinenej zjavne nenaplnili dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. j) a písm. i) Trestného poriadku označené obvinenou, ale ani žiadne iné dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, najvyšší súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

74. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.